

Dkt. Gary Yates, Kitabu cha 12, Kipindi cha 24, Sefania

© 2024 Gary Yates na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Kitabu cha 12. Huu ni mhadhara wa 24 kuhusu Kitabu cha Sefania.

Katika Kumbukumbu la Torati sura ya 18, Bwana alikuwa amewaahidi watu wa Israeli kwamba angewainulia nabii kama Musa.

Ahadi hiyo ililenga hasa ukweli kwamba Mungu, katika historia yote ya Israeli, angetoa nabii kama Musa ambaye angesema neno lake na kuwasilisha ujumbe wake kwa watu katika kila kizazi. Kitabu cha 12 kinaonyesha na kuthibitisha kwamba Mungu alikuwa mwaminifu kwa neno lake. Hata wakati katika historia ya Israeli ambapo hawakuwa waaminifu kwake na hawakuwa wametimiza majukumu yao ya agano, Bwana, kwanza kabisa, aliinua kundi la manabii wakati wa mgogoro wa Ashuru.

Tumezungumzia kuhusu huduma yao. Mungu pia aliinua wakati huo Yuda ilipokuwa ikikabiliwa na mgogoro wa Babeli, mfululizo wa manabii ili kuwaandaa watu kwa ajili ya hilo, kuwaonya watu kuhusu hukumu iliyokuwa ikija. Hata katika saa hii ya mwisho baada ya Mungu kutishia na kuonya kuhusu hukumu iliyokuwa ikija kwa vizazi, akiwapa fursa moja ya mwisho ya kutubu.

Manabii Nahumu na Obadia walihudumu wakati huu na walihubiri hukumu dhidi ya watu waliowakandamiza au waliotekeleza hukumu ya Mungu dhidi ya watu wa Yuda. Nahumu alizingatia hukumu ya Waashuri. Obadia anazingatia hukumu ya Waedomu.

Kuna manabii wawili katika Kitabu cha 12, Habakuki na Sefania, ambao waliwahubiria watu wa Yuda na kuwaonya kuhusu hukumu iliyokuwa ikija na jinsi Mungu angewatumia Wababeli kwa njia ile ile aliyowatumia Waashuri. Sasa, ujumbe wa Sefania na Habakuki unakamilisha ujumbe wa manabii wakuu Yeremia na Ezekieli. Yeremia aliwahudumia watu katika nchi hiyo na alianza huduma yake miaka kadhaa kabla ya uvamizi wa Wababeli.

Katika kipindi hiki chote anawaonya watu kwamba ni lazima wamgeukie Mungu au kwamba ni lazima wajitiishe kwa Wababeli ili kuepuka uharibifu zaidi. Mungu pia alikuwa mwaminifu kwa wahamishwa waliokuwa wakiishi Babeli kuanzia mwaka 605 na kuendelea na hata akawapa sauti za kinabii. Ezekieli alipelekwa uhamishoni mwaka 597 na kuhubiri neno la Bwana kwa wahamishwa waliokuwa huko Babeli.

Danieli, ambaye ni afisa wa kisiasa kutoka Yuda na mmoja wa waliohamishwa na afisa wa kisiasa katika serikali ya Babeli na Uajemi, alikuwa sauti ya unabii pia. Kwa

hivyo, amejumuishwa katika Biblia zetu za Kiingereza miongoni mwa manabii wakuu. Amejumuishwa katika orodha ya Kiebrania miongoni mwa maandishi.

Tutaangalia kwanza ujumbe wa Sefania na kisha tutaangalia ujumbe wa Habakuki. Najua hilo ni nje ya mpangilio wa kisheria, lakini inaonekana kama ujumbe wa Sefania, tunaweza kutambua kipindi cha kihistoria cha huduma yake kwa uwazi zaidi kuliko ule wa Habakuki. Kwa hivyo nataka kuzungumza kumhusu kwanza.

Ujumbe wa Sefania ni kwamba Sefania anasema kwamba hukumu ambayo Mungu yuko tayari kuleta dhidi ya Yuda ni Siku ya Bwana. Siku ya Bwana inakaribia haraka, na hukumu hii itakuwa kali na hatimaye ya ulimwengu wote kwa sababu hukumu ambayo Mungu ataleta dhidi ya Yuda hatimaye itakuwa hukumu ambayo Mungu ataimimina juu ya ulimwengu mzima.

Kwa hivyo, tumeona dhana hii ya Siku ya Bwana. Ni motifu na mada muhimu katika Kitabu cha 12. Imesisitizwa mwanzoni mwa kitabu cha 12 katika unabii wa Yoeli.

Pia imezungumziwa katika kitabu cha Amosi. Amosi anawaambia watu kwamba hawapaswi kutarajia Siku ya Bwana kwa sababu wanaamini kwamba itakuwa wakati wa ukombozi. Amosi aliwaonya kwamba itakuwa wakati wa hukumu.

Sefania atasema vivyo hivyo. Kwa njia ambayo Amosi alikuwa ameonya, mgogoro wa Ashuru ni Siku ya Bwana na uko karibu. Huu ni wakati maalum katika historia ambapo Mungu anashuka kuwahukumu watu wake na kuwalipiza kisasi kwa ajili ya dhambi zao.

Wamekuwa adui wa Mungu na ndiyo maana Mungu atawahukumu. Sefania atawaonya watu kuhusu jambo hilo hilo. Sasa awamu mpya na hatua tofauti ya Siku ya Bwana inatokea.

Mungu anawahukumu watu mikononi mwa Babeli, na adui anapokaribia, hiyo ndiyo Siku ya Bwana. Yoeli, wakati wa kipindi cha baada ya uhamisho, anawaambia watu kwamba Siku nyingine ya Bwana inakuja ikiwa hawatatubu na kufanya mambo sawa. Kwa hivyo, mada hii na motifu hii inaenea katika kitabu chote cha 12.

Kwa upande wa historia, tulizungumzia baadhi ya haya tulipokuwa tukishughulikia kitabu cha Nahumu, lakini uhamisho wa madaraka kutoka Ashuru hadi Babeli na harakati kutoka mgogoro wa Ashuru hadi mgogoro wa Babeli ulianza kwa dhati mwaka wa 626 KK wakati Nabopolassar anapodai uhuru na kuanzisha uhuru wa Babeli kutoka Ashuru. Kuanzia hapo na kuendelea, Nabopolassar na mwanawe Nebukadneza watakuwa vyombo ambavyo Mungu atatumia kuangusha himaya ya Ashuru. Hatimaye Nabopolassar alijiunga na Wamedi, na muungano huu wenye nguvu wa kijeshi ulianza kuwashambulia Waashuri kwa ukali kuanzia hapo na kuendelea.

Mnamo 614 walisababisha anguko la Asheri. Mnamo 612 KK, walisababisha anguko la Ninawi, ambalo lilikuwa utimilifu wa unabii wa Nahumu. Na kisha mnamo 609, kile kilichobaki cha jeshi la Ashuru hatimaye kilianguka kwa Wababeli katika mji wa Harani.

Miaka michache baada ya hapo, mwana wa Nabopolassar, Nebukadneza, aliongoza majeshi ya Babeli katika ushindi dhidi ya Wamisri katika jiji la Karkemishi mnamo 605 KK. Huo ni wakati muhimu katika historia ya Mashariki ya Karibu ya kale na wakati muhimu katika historia ya Israeli na Yuda kwa sababu ushindi huo uliweka Babeli na himaya ya Babeli Mpya kama mamlaka kuu katika Mashariki ya Karibu ya kale. Baada ya ushindi huo, Nebukadneza ataelekea kusini mara moja na kujaribu kuanzisha udhibiti wake juu ya nchi zilizoko Palestina ya Syria.

Baba yake atakufa mwaka huo na atalazimika kurudi haraka Babeli ili kuchukua udhibiti wa kiti cha enzi. Lakini pia, katika mwaka wa 605, atawarudisha kundi la kwanza la wahamishwa kutoka Yuda. Kundi hilo dogo la wahamishwa litajumuisha Danieli katika kundi hilo kama mtu maarufu zaidi.

Kuanzia hapa na kuendelea, wafalme wa Yuda na uongozi wa Yuda watawajibikia Nebukadreza na Wababeli. Watalazimika kuwalipa kodi na kutakuwa na matokeo mabaya ikiwa hawatafanya hivyo. Kila mwaka, Nebukadreza na majeshi yake watafanya kampeni dhidi ya Syria-Palestina.

Mojawapo ya mambo waliyofanya hapo ni kwamba mara nyingi walishughulika na mataifa yaliyoasi ambayo yalikataa kulipa kodi zao na hayakuwa watumwa waaminifu. Suala hilo linasababisha uhamisho wa pili unaotokea mwaka wa 597. Mfalme wa Yuda, Yehoyakimu, anaasi dhidi ya Wababeli.

Kulikuwa na mvutano huu wakati wote wa utawala wake ambapo anasitasita kati ya Misri na Babeli. Wakati fulani Yehoyakimu anaasi dhidi ya Wababeli, anakataa kulipa kodi. Kwa sababu hiyo, Nebukadneza ataleta majeshi yake Yerusalemu.

Wanafika mjini mwaka wa 597. Kabla hawajafika huko, Mfalme Yehoyakimu alikuwa amekufa kweli. Kwa hivyo Nebukadneza anapofika mjini, atachukua kundi la pili la wafungwa, kundi kubwa zaidi wakati huu.

Kundi la pili la wahamishwaji litajumuisha nabii Ezeieli. Baadaye katika mwaka wa 593-592, Ezeieli ataitwa nabii anapokuwa uhamishoni Babeli. Mfalme Yehoyakimu, mwana wa Yehoyakimu mwenye umri wa miaka 18, ambaye alikuwa ameketi kwenye kiti cha enzi kwa miezi mitatu tu, alikuwa na umri wa miaka 18.

Pia alichukuliwa na kuwekwa mateka huko Babeli. Kwa hivyo, hiyo ndiyo awamu ya pili na hatua ya pili ya uhamisho. Nabii Yeria wakati huu anawaonya watu kuhusu

hukumu itakayokuja na kuwaambia kwamba wamefikia hatua ambapo kuepuka hukumu kabisa si chaguo.

Njia pekee ambayo wanaweza kuiokoa Yuda kutokana na uharibifu kamili ni kwamba wafalme na uongozi na jeshi wanahitaji kujisalimisha kwa Babeli na wanahitaji kutambua kwamba Mungu amempa Nebukadreza udhibiti wa Yuda. Ikiwa watamtii, basi taifa lingeokolewa na Mungu angewazuia kutokana na uharibifu kamili. Hata hivyo, Nebukadreza alipofika mjini mwaka wa 597, alimtawaza mfalme kwenye kiti cha enzi badala ya Yehoyakimu.

Huyu alikuwa mjomba wake Yehoyakimu, Sedekia. Kimsingi amewekwa kwenye kiti cha enzi ili awe kibaraka wa Wababeli. Walimweka hapo kwa sababu wanaamini kwamba ni mtu ambaye wanaweza kumdhibiti.

Mradi tu atatoa kodi yake, na Yeremia anasema, mradi tu atatii Babeli, mambo yataenda vizuri. Hata hivyo, jeshi na maafisa wa Yuda walio chini ya Sedekia hatimaye wanamshawishi aasi dhidi ya Wababeli. Kwa hivyo, akikataa ushauri ambao Yeremia anampa, anaasi dhidi ya Wababeli na anakataa kulipa kodi.

Hii inaongoza kwenye hatua ya tatu na ya mwisho ya uhamisho wa Babeli. Nebukadreza ataleta tena majeshi yake Yerusalemu. Wakati huu, badala ya kuuokoa mji na kuupa nafasi nyingine, atamchukua Sedekia kama mfungwa wake.

Ataharibu jiji la Yerusalemu, ataharibu malango yake, na kuchoma hekalu. Asilimia kubwa ya watu watauawa na uvamizi huu au kwa kuzingirwa, au watachukuliwa uhamishoni. Kimsingi, baada ya miaka ya 587-586, waliobaki ni watu maskini nchini.

Yeremia alikubali kwa neema kukaa huko na kuwahudumia watu hawa na kuwapa ushauri wa kiroho, kitia-moyo na maelekezo kutoka kwa Bwana. Lakini kimsingi, hili lilimaliza ufalme wa Yuda. Sedekia anachukuliwa kama mfungwa.

Kwa sababu ya uasi wake, wakati yeye na familia yake wanapokamatwa, wanawe wawili wanauawa. Kisha Sedekia anapofushwa. Kitu cha mwisho alichokiona kilikuwa kifo na kuuawa kwa wanawe.

Amechukuliwa hadi Babeli, naye atabaki huko kwa maisha yake yote. Na hivyo, wafalme wawili wa mwisho wa Yuda, Yehoyakimu, mfalme wa miaka 18 ambaye alitawala kwa miezi mitatu tu, na Sedekia, mjomba wake, ambaye alikuwa mfalme wa Yuda mwishoni, wote watakuwa wafungwa huko Babeli. Watashiriki katika hatima ya watu wote kwa ujumla.

Huduma ya Sefania kwa kweli hutokea kama utangulizi wa mgogoro ujao wa Babiloni. Anawaonya watu kuhusu hitaji la kutubu kabla ya hatua hizi tatu za

uhamisho. Na kwa kweli kwa njia fulani, labda hata kabla ya wakati ambapo Wababeli watakuwa mamlaka kuu.

Kutokana na kile tunachoweza kusema katika mazingira na hali zinazoelezwa katika dhambi ambazo Sefania anakabiliana nazo hapa, huduma ya Sefania inaanza wakati wa utawala wa Mfalme Yosia. Yosia alikuwa mfalme wa mwisho wa Yuda aliyemcha Mungu. Alitawala kuanzia mwaka wa 640 hadi 609 KK.

Alianza kutawala alipokuwa na umri wa miaka minane. Aliuawa katika Vita vya Megido alipokuwa na umri wa miaka 39 mwaka wa 609 KK. Na kile tulichonacho, tukimtazama Sefania na kufikiria kuhusu muktadha wa huduma yake, tuna mfano mwingine wa ambapo nabii mdogo ana athari kubwa kwa jamii yake, kwa utamaduni wake, na kwa watu wa Mungu.

Yosia anakumbukwa kama mmoja wa wafalme wacha Mungu zaidi wa Yuda. Kwa kweli, kitabu cha Wafalme kinachotathmini utawala wake na utawala wake si tu kwamba alifanya yaliyo mema machoni pa Bwana na kwamba alifuata njia za baba yake Daudi. Kwa kweli kitasema kwamba hakukuwa na mfalme mwingine aliyemtii Yosia kwa kiwango alichofanya na kufuata amri za Bwana.

Kwa namna fulani, katika kitabu cha Wafalme, anaonyeshwa kama mfano bora wa utii. Sababu ya hili ni mfululizo wa mageuzi ambayo Yosia anayafanya ambapo anawaita watu warudi na kwa ukali anajaribu kuanzisha mageuzi ambayo yataleta ibada ya uaminifu zaidi kwa Bwana na kufuata amri za Bwana. Uelewa wangu wa hili ni kwamba tunapoangalia usuli na muktadha na mazingira ya huduma ya Sefania, ni kwamba Sefania mwenyewe anaonekana kuwa na jukumu muhimu katika kusaidia mageuzi hayo kutokea.

Sasa, ngoja nitajie mambo machache kuhusu Sefania kama mtu binafsi katika wakati na muktadha wa huduma yake. Sefania sura ya 1 mstari wa 1 inasema hivi, neno la Bwana lililomjia Sefania na kisha litataja ukoo wake hapa kwa vizazi kadhaa. Mwana wa Kushi, mwana wa Gedalia, mwana wa Amaria, mwana wa Hezekia.

Sawa, kwa hivyo kuna mjadala wa kuvutia hapa. Tunamjua jina la Hezekia. Yeye ni mmoja wa wafalme maarufu na wacha Mungu zaidi wa Yuda.

Yeye ndiye aliyemwamini Bwana katika muktadha wa uvamizi wa Ashuru mwaka wa 701, na Yuda iliokolewa, na Yerusalemu iliokolewa na kwa kweli haikuharibiwa kabisa na Waashuri kwa njia sawa na ufalme wa kaskazini, haswa kwa sababu ya imani ya Hezekia. Sasa, wachambuzi watajadili hapa, je, huyu Hezekia ndiye mfalme wa Yuda? Labda hoja dhidi ya hilo ni ukweli kwamba inaonekana kana kwamba tunamzungumzia Hezekia, kwamba ingetaja haswa kwamba alikuwa mfalme wa Yuda. Kwa hivyo hiyo inaweza kuwa hoja dhidi ya hili.

Hata hivyo, hoja ya hilo ni kwamba kila nabii anapotambuliwa katika vitabu vya unabii, ni nadra sana kwamba tungekuwa na kitu kingine zaidi ya kutajwa kwa baba yake. Lakini hapa tuna ukoo uliotajwa kwa vizazi vinne. Kwa hivyo, ukweli kwamba jambo hili limesisitizwa kwangu unaonekana kuashiria kwamba Sefania anatoka katika familia ya Mfalme Hezekia.

Ikiwa ndivyo ilivyo, basi tuna mfano mwingine wa hali zote tofauti ambazo Mungu hatimaye aliwaita manabii wake katika kipindi chote cha Agano la Kale. Amosi alikuwa mmiliki wa ardhi na mchungaji na inaonekana alikuwa na mali nyingi. Mika anaitwa na Mungu kutoka mahali panapoitwa Moresheth Gath.

Isaya kwa namna fulani ana uhusiano na familia ya kifalme pia. Sefania anaonekana kuwa na mmoja wa miunganisho hiyo. Ezekieli na Yeria wanaitwa kutoka katika familia zaidi za kikuhani.

Kwa hivyo, Mungu huingilia kati na kuwaita watu hawa kutoka katika hali mbalimbali. Ukweli ni kwamba Mungu bado anafanya hivyo leo, kama anavyowaita watu. Lakini manabii hutoka katika hali mbalimbali.

Inaonekana kwamba Sefania ana uhusiano na familia ya kifalme. Pia inaonekana kwamba mahubiri ya Sefania yalikuwa na athari kwa Mfalme Yosia, mfalme wa siku hizo. Sasa mawazo kuhusu na mambo kadhaa kuhusu utawala wa Yosia.

Yosia akawa mfalme akiwa na umri wa miaka minane. Itatuambia kwamba tangu mwanzo wa maisha yake, alifuata njia ya Bwana licha ya mfano mbaya wa Manase uliokuwa umemtangulia na kisha Amoni moja kwa moja mbele yake. Wafalme wawili waovu zaidi wa Yuda.

Manase alikuwa ametawala kwa miaka 55 na alikuwa ameendesha kila aina ya ibada ya sanamu. Alikuwa ameleta vitu vya sanamu hekaluni kwa ajili ya ibada. Inasema kwamba alikuwa ameleta Ashera hekaluni.

Alimtoa mmoja wa wanawe kama dhabihu kwa miungu ya uongo. Kwa hivyo, alikuwa amefanya kila aina ya mambo maovu. Pia alikuwa amechochea vurugu na ukosefu wa haki, jambo ambalo nadhani lilihusiana na baadhi ya imani zake za kitheolojia.

Kwa hivyo, 2 Wafalme 21 itasema kwamba Manase alifanya uovu zaidi kuliko wafalme wote waliomtangulia, hata uovu zaidi kuliko Waamori waliokuwa katika nchi hiyo kabla ya Waisraeli kuchukua utawala. 2 Wafalme sura ya 21 mistari ya 13 hadi 15 pia inasema kwamba Manase alikuwa amefunga hatima ya Yuda kwa uasi wake. Mungu alikuwa ameamua kwamba angeifuta Yerusalemu kama sahani kwa sababu ya uasi wa Manase.

Jambo la kuvutia ni kwamba licha ya kile kinachoonekana kama tangazo la mwisho hapo, Mungu bado anawapa watu wa Yuda fursa ya kutubu na kuepuka hukumu ya Mungu. Kwa hivyo, kumekuwa na utawala huu mrefu wa uovu kwa miaka 55 au 60 katika utawala wa Manase na Amoni. Amoni aliendeleza sera za baba yake.

Kwa hivyo, Yosia anapoingia kwenye kiti cha enzi akiwa na umri wa miaka minane na akiwa mdogo sana anaanza kumtafuta Bwana, hiyo ni tofauti kubwa. Tunaweza kuuliza swali, ni nini hasa kilichomfanya Yosia kufanya hivi na kuchukua mwelekeo huu maishani mwake? Nadhani kuna baadhi ya ushawishi wa mapema hapo. Mama yake anatajwa, Jedida.

Nadhani Yosia huenda alikuwa na mama mcha Mungu ambaye alikuwa akimwongoza katika mwelekeo huu. Pia alikuwa na washauri na makuhani kama Hilkia na wengine ambao walikuwa wamemshauri katika mwelekeo huo. Lakini naamini moja ya ushawishi mwingine inawezekana ni nabii Sefania mwenyewe.

Sasa tunapata ufahamu fulani kuhusu mageuzi ambayo Yosia alifanya, wakati wa mambo haya, na mwendelezo wa uhusiano wa Yosia na Bwana katika 2 Mambo ya Nyakati, sura ya 34 na mstari wa tatu. Kinachotuongia katika 2 Mambo ya Nyakati 34.3 kuhusu Yosia ni kwamba inasema, kwani katika mwaka wa nane wa utawala wake, alipokuwa bado mvulana, alianza kumtafuta Mungu wa Daudi. Kwa hivyo, alipopanda kiti cha enzi na akiwa na umri wa miaka minane, tayari kulikuwa na ushawishi wa kimungu maishani mwake.

Kisha anapokuwa mtu binafsi akiwa na umri wa miaka 16, katika mwaka wa nane wa utawala wake, anamtafuta Mungu baba yake. Kwa hivyo hilo litaamua mwelekeo wa maisha yake yote. Msingi huo wa awali ni muhimu kwa ubora wa utawala wake kwa muda wake wote.

Lakini pia itasema kwamba katika mwaka wake wa kumi na mbili, alianza kusafisha Yuda na Yerusalemu kwa kuondoa mahali pa juu, maashera, sanamu za kuchongwa na za chuma. Kwa hivyo katika mwaka wake wa kumi na mbili, alipokuwa na umri wa miaka 20, katika mwaka wa 628 KK, Yosia alianza kusafisha kwa nguvu mambo ya ibada ya sanamu ambayo baba zake Manase na Amoni walikuwa wameyaleta katika ibada ya watu wa Yuda. Sasa, tunaelekea kuhusisha mageuzi ya Yosia, na yanachukua hatua moja mbele; tunaelekea kuhusisha hilo na kitu kilichotokea katika mwaka wa kumi na nane wa utawala wake.

Kwa sababu katika mwaka wa kumi na nane wa utawala wake, mwaka wa 622 KK, matengenezo yalikuwa yakifanywa kwenye hekalu huko Yerusalemu. Walipokuwa wakisafisha vitu na walipokuwa wakitengeneza hekalu na kulirudisha katika kile ambacho linapaswa kuwa kama mahali pa ibada, waligundua kitabu kilichofichwa cha sheria ambacho kilikuwa kimepotea na kusahaulika. Kilikuwa sehemu ya sheria ya Musa.

Inaonekana haswa kama ingekuwa imejumuisha angalau sehemu muhimu ya kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Inatoa amri za agano, inatoa maonyo ya kile ambacho kingetokea. Wakati kitabu hicho, kitabu hiki kipya kilichogunduliwa, sheria ya Mungu ilipokuwa imesahaulika, mambo yalikuwa yameharibika sana na mabaya sana katika nyakati za Manase na Amoni, hata walikuwa wamepoteza sheria ya Mungu na amri za Mungu.

Mfalme alitakiwa kuandika amri hizi kwa ajili yake mwenyewe, lakini sheria ilikuwa imepuuzwa. Lakini wanapoleta sheria hii na kumletea Mfalme Yosia kitabu hiki kipya cha sheria, wanamsomea, anararua mavazi yake, anatambua jinsi ujumbe huu ulivyo mzito, na anaanzisha mageuzi zaidi ili kurejesha maisha na tabia na hasa ibada ya watu wa Yuda kwenye kile ambacho Mungu alitaka kutoka kwao. Lakini jambo la kuvutia ni kwamba tunafuatilia maendeleo haya.

Alianza kumtafuta Mungu kwa bidii katika mwaka wake wa nane. Alianza kuisafisha Yuda kutokana na ibada ya sanamu katika mwaka wake wa kumi na mbili. Alifanya mageuzi haya kuhusiana na ugunduzi wa Kitabu cha Sheria mwaka wa 622.

Jambo dhahiri hapa ni kwamba kulikuwa na mambo ambayo yalikuwa yameathiri maisha ya Yosia na mwelekeo wa huduma yake kabla ya Kitabu cha Sheria kupatikana. Na kwa hivyo, pamoja na, nadhani, ushawishi wa mama yake, ushawishi wa viongozi wengine wacha Mungu, mahubiri ya Sefania huenda ni mojawapo ya sababu zilizomfanya Yosia ahimizwe kufanya mageuzi haya kabla ya ugunduzi wa kitabu cha sheria mapema kama 628 KK. Sasa, sehemu ya kinachochangia hoja hiyo ni tunapoangalia hali ambazo Sefania anaelezea zinazoendelea Yuda.

Anapozungumzia hali ya kiroho ya watu, tunachokiona hapa ni kwamba kuna uthibitisho kwamba Sefania anahudumu wakati wa ibada ya sanamu iliyoenea. Inaonekana wazi kama jumbe na mashtaka anayotoa dhidi ya watu hapa, ujumbe unaonekana kuendana zaidi na hali ya Yuda ilivyokuwa kabla ya mageuzi ya Yosia badala ya baada ya hapo. Na tunaenda kwenye Sefania mstari wa 1 wa 4, na Bwana asema hivi: Nitanyosha mkono wangu dhidi ya Yuda na dhidi ya wakazi wote wa Yerusalemu.

Hukumu ya Mungu inakuja. Atanyoosha mkono wake. Kwa nini itatokea? Naam, mstari uliobaki unafafanua hili.

Nami nitakatilia mbali mabaki ya Baali, mabaki ya Baali kutoka mahali hapa. Kwa hivyo hapa tunaona, kuna ibada ya miungu ya Wakanaani. Na katika utawala wa Manase, analeta Ashera hekaluni na vitu vingine vya sanamu.

Hili ndilo tungetarajia kusoma kabla ya marekebisho haya kufanywa. Na jina la kuhani mabudu sanamu pamoja na kuhani, wale wanaoinama juu ya paa kwa jeshi la

mbinguni na wale wanaoinama na kuapa kwa Bwana na bado wanaapa kwa Milkomu. Kwa hivyo, mazoea mengine mawili ya ibada ya sanamu.

Watu wa Yuda wakati huu, wanaabudu miungu ya nyota na majeshi ya nyota ambayo yalikuwa sehemu ya ibada ya kipagani. Na kisha katika sehemu ya pili ya mstari wa tano, kuna wazo hili la syncretism kwa sababu kuna watu wanaoinama na kuapa kwa Bwana. Na wakati huo huo, wanaapa kwa mungu Milkomu.

Na mungu Milkomu hapa au Moleki, huyu ni mungu wa Waamoni na ibada yake imetajwa katika sehemu kadhaa katika Agano la Kale. Yeye ndiye mungu haswa katika Agano la Kale ambaye anaonekana kuhusishwa zaidi na kafara ya watoto. Na tunajua kwamba Manase, 2 Mambo ya Nyakati sura ya 33 mstari wa 6, alikuwa amemtoa mwanawe kama kafara kwa miungu.

Ibada hii ya Milkomu au Moleki inahusishwa na ibada ya Baali. Inahusishwa na kafara ya watoto. Na hivyo hizo ndizo dhambi zinazoendelea.

Mambo matatu yametajwa hapa. Ibada ya Baali, ibada ya majeshi ya nyota, ibada ya Milkomu. Sasa maana ya jina la mungu huyu Milkomu ni, bila shaka tuna herufi M, L, na K hapa, ambazo zinawakilisha neno mfalme.

Na kwa hivyo, mungu huyu ni mungu anayetambuliwa na watu wa Amoni kama mfalme wao. Baadhi ya tafsiri za Kiingereza zitatafsiri hili na kuona hili kama likimaanisha mfalme wa kibinadamu. Lakini hapa, katika muktadha wa kutajwa kwa jeshi la nyota na kutajwa kwa Baali, kile tulichonacho hapa kinaonekana kuwa ni upatanishi.

Wanaapa kwa Yahweh na kwa Milkomu. Hawaoni kutolingana kwa msingi kwa kujaribu kuabudu vitu hivyo vyote viwili. Kwa hivyo, ukweli kwamba desturi hizi na ibada ya miungu hii na miungu hii ni sehemu ya kile Sefania anachoshutumua hapa katika sura za mwanzo za Sefania unaonekana kutuonyesha kwamba hii ndiyo hali ya Yuda mwanzoni mwa utawala wa Yosia.

Mageuzi tunayosoma katika 2 Wafalme na 2 Mambo ya Nyakati hayajafanyika. Kwa hivyo, tukisoma katikati ya mistari, inaonekana kwamba moja ya mambo yaliyochochea mahubiri au mageuzi ya Yosia haikuwa tu ugunduzi wa kitabu cha sheria katika mwaka wake wa 18, si hata ushawishi wa maafisa na viongozi tu ambao ulikuwa na jukumu katika maisha yake tangu mwanzo, lakini ni mahubiri ya Sefania ambayo yalisaidia kuhamasisha labda mageuzi makubwa zaidi ya kidini ambayo Yuda imewahi kupitia. Kwa kuwa ushawishi huu wote mbalimbali unaingia katika maisha yake, Yosia anaamua kwamba utawala wake na utawala wake utalenga kujaribu kuondoa ushawishi wa sanamu ambao Manase na Amoni wameleta katika Yuda na wamefanya sehemu muhimu ya ibada ya Yuda.

Hatimaye, ataondoa mahali pa juu. Ataondoa vitu vya sanamu. Akizungumzia kafara ya watoto, atachafua Bonde la Hinomu katika 2 Wafalme 23:10, ambapo ndipo mahali ambapo kafara hizi za watoto zilikuwa zikifanyika.

Kwa kweli kulikuwa na Tofeti katika nchi ya Yuda, nje kidogo ya jiji la Yerusalemu. Yosia atachafua mahali hapo ili pasiweze kutumika tena kama mahali pa kuzikia patakatifu kwa sababu machoni pa Mungu, vitu hivyo vilikuwa chukizo. Kwa hivyo Yosia alikuwa na moyo wa aina safi ya ibada na aina safi ya ibada ambayo Mungu alitamani.

Alijitolea utawala wake na utawala wake katika kuleta mambo hayo. Hakufanya hivi tu katika ufalme wa kusini wa Yuda, lakini pia tunaona kwamba anapanua mageuzi haya na anapanua ushawishi wake ambapo anawaita watu warudi kwenye ibada safi kwa Mungu katika eneo ambalo hapo awali lilikuwa sehemu ya ufalme wa kaskazini. Kwa sababu ya kudhoofika kwa Ashuru, Yosia anaweza kuchukua udhibiti wa maeneo haya.

Hatimaye, moja ya sababu zilizomfanya Yosia asubiri kwa hamu kuanguka kwa himaya ya Ashuru, na alipoona Babeli ikiinuka, ilimpa tumaini kwa sababu aliamini kwamba hii ilikuwa njia ambayo labda angeweza kuunganisha tena falme za kusini na kaskazini. Hatimaye, Yosia alikufa kwa sababu alijihusisha na mgogoro huu kisiasa kwa njia ambayo Mungu hakutaka afanye. Hata hivyo, mageuzi ambayo Yosia alifanya yalikuwa na ushawishi mkubwa katika utamaduni wake.

Nadhani tunachoweza kusema kuhusu Yosia ni kwamba Yosia alinunua Yuda muda zaidi. Mageuzi na marejesho aliyoyafanya na jinsi alivyomtii Bwana kikamilifu na katika Wafalme inasema, hakugeuka kushoto au kulia. Kujitoa kwa Yosia kwa Bwana hatimaye kulichelewesha hukumu ambayo Mungu alikuwa ametishia kuleta wakati wa Manase.

Mungu anatangaza nia zake na mipango yake, lakini watu watakapoitikia kwa njia sahihi, Mungu ataghairi hukumu au atachelewesha hukumu. Nadhani hiyo ndiyo tunayoiona ikitokea kwa sababu ya mageuzi ya Yosia. Hata hivyo, tunachokiona pia katika Wafalme ni kwamba sehemu ya kusikitisha ya hili ni kwamba mageuzi ya Yosia yalichelewesha hukumu, lakini hayakuifuta au kuiahirisha.

Sababu ya hilo ni kwamba haraka sana baada ya kifo chake, Yuda hatimaye itarudi kwenye desturi zake za ibada ya sanamu. 2 Wafalme sura ya 23 mistari ya 25 hadi 27 inasema hivi: Kabla yake hapakuwa na mfalme kama yeye aliyemgeukia Bwana kwa moyo wake wote, kwa roho yake yote, kwa nguvu zake zote, kulingana na sheria ya Musa, wala hakuinuka mwingine kama yeye baada yake. Hata hivyo Bwana hakuacha ukali wa hasira yake kuu ambayo kwayo hasira yake iliwaka juu ya Yuda kwa sababu ya machukizo yote ambayo Manase alimkasirisha.

Bwana alisema, Nitawaondoa Yuda kutoka mbele zangu kama nilivyowaondoa Israeli, nami nitautupa mji huu niliouchagua Yerusalemu, na nyumba ambayo nilisema, Jina langu litakuwa humo. Kwa hivyo, hatimaye, anaahirisha hukumu. Anasababisha kuahirishwa kwa hukumu.

Lakini Yuda inaporudi kwenye njia zake za dhambi na wakati marekebisho haya na athari za kile Yosia alichofanya ili kutakasa ibada ya Yuda zinapotoweka haraka sana, maonyo ya hukumu yanaanza kutumika tena. Yeremia na manabii wengine wataonya kwamba Mungu analeta hukumu dhidi ya watu wake kwa sababu wamerudi kwenye njia zao za ibada ya sanamu. Wafalme wa Pili sura ya 23, mstari wa 10, Yosia anachafua Tofeti iliyokuwa nje katika Bonde la Hinomu ili desturi ya kuchukiza ya kutoa kafara kwa watoto isiendelee.

Hata hivyo, Yeremia anamtaja Yeremia sura ya 7, mistari ya 31 na 32. Pia anazungumzia hili katika sura ya 19. Bonde la Hinomu litakuwa bonde la machinjo ambapo kutakuwa na maiti zilizorundikwa kwa sababu watu wamerudi kwenye desturi za ibada ya sanamu zilizokuwa zikifanywa huko.

Inaonekana hata wamerudi kwenye desturi ya kutoa kafara kwa watoto. Yosia ataondoa sanamu za sanamu kama vile sanamu za chuma na Ashera ambazo Manase na Amoni walikuwa wamezileta katika nyumba ya Mungu. Lakini tunaona maono katika Ezekieli sura ya 8 ambapo hekalu limejaa kila aina ya sanamu za machukizo na za kuchukiza.

Zimetanda kote. Kuna picha za wanyama na viumbe na kila aina ya vitu vinavyoonyeshwa kama Mungu. Na kile Mungu anachomwambia Ezekieli, sitashiriki utukufu wangu na sanamu hizi za sanamu ambazo zimerudishwa nyumbani mwa Bwana.

Kwa hivyo, Yosia anasafisha vitu hivi na sanamu hizi, na kisha vitarudishwa na kuingizwa tena. Baadhi ya wahamishwa wanaoishi Misri katika Yeremia sura ya 44 watasema, mambo yalikuwa yakituendea vizuri hadi Yosia alipotekeleza mageuzi haya, na tukaacha kutoa sadaka zetu na kuleta zawadi zetu kwa malkia wa mbinguni, miungu hii ya uzazi ya Wakanaani. Tutarudi kwenye hilo kwa sababu mambo yatakuwa bora kwetu.

Kwa hivyo, watu walirudi haraka kwenye njia zao za ibada ya sanamu. Kwa sababu hiyo, onyo la Sefania, siku ya Bwana inakuja, ujumbe huo ukawa wa haraka zaidi. Yosia aliitikia ujumbe huo.

Yosia aliposikia kwamba siku ya Bwana ilikuwa inakuja, aliitikia ujumbe huo. Yosia aliposikia kuhusu laana zilizopatikana katika kitabu cha sheria katika Kumbukumbu la Torati 28, alimsikiliza Mungu na akaitikia hilo. Alitambua kwamba hili lilikuwa suala la dharura.

Ilikuwa dharura ya kitaifa, lakini watu walisahau haraka kuhusu hilo na hukumu ikaanza kutumika. Yosia aliongoza utawala wa kimungu kwa miaka 31. Baada ya kifo chake mwaka wa 609, kila mmoja wa wafalme wa Yuda na wanawe waliomfuata, kila mmoja wao anaitwa wafalme waliofanya yaliyo maovu machoni pa Bwana.

Yosia anapokufa, nafasi yake inachukuliwa na mwanawe Yehoahazi, ambaye anakaa kwenye kiti cha enzi kwa miezi mitatu. Wamisri wanarudi katika nchi nzima. Wanamwondoa, wanamwondoa kwenye kiti cha enzi, na nafasi yake inachukuliwa na Yehoyakimu. Yehoyakimu alikuwa mfalme mwovu na asiyemcha Mungu.

Anafanya maovu machoni pa Bwana. Kisha, akafa kabla ya Wababeli kuuteka mji huo mwaka wa 597. Yehoyakimu, mwenye umri wa miaka 18, alikuwa kwenye kiti cha enzi kwa miezi mitatu tu.

Lakini King anasema, alifanya yaliyo mabaya machoni pa Bwana. Kisha hatimaye, Sedekia, mtawala dhaifu, asiyefaa ambaye hakumtii Mungu, hakusikiliza shauri la kinabii. King anasema tena, alifanya yaliyo mabaya machoni pa Mungu.

Kwa hivyo, baada ya Yosia, Yuda inaingia katika kipindi hiki cha giza. Wanarudi kwenye desturi zao za ibada ya sanamu. Mfalme aliacha kumfuata Bwana.

Kwa sababu hiyo, uvamizi wa Babeli utakuja. Kimfumo mwaka 605 KK, 597, na kisha mwaka 586, maonyo ambayo Sefania alitoa kuhusu kuja kwa siku ya Bwana yatatekelezwa na kutekelezwa na Mungu. Sawa, sasa hebu tuangalie ujumbe wa Sefania.

Ninataka tu kuzungumzia kwa ufupi kuhusu muundo wa kitabu. Ni kitabu kifupi na kifupi, lakini nadhani kuna muundo ulio wazi na unaoweza kueleweka na unaotambulika ambao unatusaidia kufikiria jinsi tunavyopaswa kusoma hili. Kitabu cha Sefania kinaonekana kuwekwa katika kile tunachokiita muundo wa kichawi.

Mada kuu ya Sefania ni kurudiarudia kwamba siku ya Bwana inakuja. Kile ambacho muundo huu wa kichaa hufanya ni kwamba unakua na kufunguka na kutusaidia kuona jinsi siku hii ya Bwana itakavyokuwa. Mwanzoni, katika kipengele cha kwanza cha mkanganyiko huu katika sura ya 1 mistari ya 2 hadi 6, Sefania atazungumzia kuhusu hukumu ijayo ya Yuda.

Waovu watahukumiwa na kuangamizwa, na hii itakuwa hukumu ya siku ya Bwana. Tukiendelea mbele zaidi ya hayo katika mistari ya 7 hadi 13, kipengele kinachofuata ni kwamba hukumu hii itawaangukia viongozi na matajiri na matajiri na wale wenye ushawishi mkubwa katika Yuda. Tuna neno sarim, neno rasmi, linalotumika katika Sefania sura ya 1, mistari wa 8. Kisha mwishoni mwa sura ya 1, mistari wa 14 hadi 18, hukumu ya siku ya Bwana itapita Yuda, na itaenea hadi dunia nzima.

Hilo litakuwa moja ya vipengele kuhusu siku ya Bwana ambavyo ni tofauti na tulivyoona katika Amosi. Amosi alilenga siku ya Bwana kama hukumu ambayo ingekuja juu ya Israeli. Sefania anarudi na kurudi kati ya hukumu ambayo ingekuja juu ya Yuda na hatimaye hukumu ambayo ingekuja juu ya dunia yote.

Tunapoangalia kitabu cha Yoeli, aina hiyo ya hukumu inaananzishwa hapo pia. Siku ya Bwana kama hukumu ambayo Mungu angeileta juu ya mataifa, hilo lilikuwa jambo ambalo pia tuliona katika kitabu cha Obadia katika mstari wa 15 na kuendelea. Watu wa Edomu walifurahi kwa uharibifu uliowapata Yuda katika siku zao.

Lakini kile ambacho watu wa Edomu hawakukitambua ni kwamba kulikuwa na siku ya Bwana iliyokuwa ikiwajia. Obadia anazungumzia hili kama hukumu itakayoenea duniani kote. Hilo ndilo tulilo nalo mwishoni mwa sura ya 1. Kwa hivyo, kuna vipengele vitatu katika sura ya 1. Kuna hukumu ya waovu katika Yuda.

Kuna hukumu ya matajiri, na maafisa na uongozi unaojulikana kama Sarimu na onyo kwamba siku ya Bwana inakuja. Kisha siku ya Bwana iko karibu na itaathiri na kuathiri dunia nzima mistari ya 14 hadi 18. Tuna katikati ya muundo wa kichawi katika sura ya 2, mistari ya 1 hadi 3. Huu ndio moyo wa wito wa Sefania kwa sababu Sefania anawaita watu kwa mwanga wa hukumu hii watubu.

Kwa kuzingatia toba ambayo Yosia alikuwa nayo kutokana na maonyo ya manabii katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati, Mungu aliwaepusha na hukumu. Kama toba hii ingekuwa ya muda mrefu, basi labda hukumu ya mgogoro wa Babeli ingeweza kuepukwa kabisa. Lakini hapa kuna rufaa inayotolewa katika sura ya 2, mistari ya 1 hadi 3. Baada ya hukumu hii mbaya kuelezewa katika sura ya 1, Sefania atatusaidia kuelewa kwamba iko karibu, iko karibu; hatuzungumzii tu kuhusu siku ya Bwana itakayotokea nyakati za mwisho.

Hili ni jambo ambalo liko karibu sana ikiwa watu hawa hawatabadilisha njia zao. Kwa hivyo, kile Sefania anachofanya kwa kuzingatia hilo, mstari wa 1, jikusanyeni pamoja. Ndiyo, jikusanyeni mataifa yote yasiyo na haya kabla amri haijaanza kutumika, kabla siku hiyo haijapita kama makapi, kabla haijawajilia hasira kali ya Bwana, siku ya hasira ya Bwana.

Mtafuteni Bwana, enyi nyote mlio wanyenyekevu wa nchi, mnaozitenda amri zake za haki; tafuteni haki; tafuteni unyenyekevu; labda mtafichwa siku ya hasira ya Bwana.

Kwa hivyo, wazo hili la ghadhabu ya Mungu na hasira ya Mungu, ndilo linaloelezwa kwetu katika sura ya 1. Kwa kuzingatia hilo, ikiwa watu watamtafuta Bwana, ikiwa watatafuta haki, bado kuna fursa kwamba hukumu inaweza kuepukwa. Mungu tayari amesema, Nitaifuta Yerusalemu kama sahani. Hilo linaonekana kama kauli kamili kwa sababu ya uovu wakati wa Manase.

Lakini Mungu anabadilisha tarehe ya mwisho tena na kuwapa watu fursa nyingine ya kutubu. Ninaamini kwamba katika siku za Yeremia, anapohubiri, atafanya jambo lile lile. Ataenda hekaluni.

Atasoma kitabu cha unabii wake baada ya kuhubiri kwa miaka 20. Bwana anasema, labda watachukua hili moyoni, na labda nitaepuka na sitawapelekea msiba ambao nimetishia kuwapelekea. Mungu bado anawapa watu fursa ya kutubu.

Lakini tunachokiona hapa ni kwamba, kwa namna fulani, ujumbe wa tumaini unaotolewa na Sefania ni tofauti kidogo na ule tuliouona hapo awali. Sasa, kama watamtafuta Bwana na sasa kama watatafuta haki na kutafuta unyenyekevu, sawa na kile Amosi alichosema katika Amosi sura ya 5, sasa kuna uwezekano tu kwamba wale walio waadilifu wanaweza kufichwa siku ya hasira ya Mungu. Hisia kwamba hukumu hii inaweza kuepukwa kabisa haipo sasa.

Lakini kama kuna watu wa kutosha wenye haki, watafichwa. Ninaamini kwamba kama uamsho huu ambao Yosia alikuwa ameuleta kama ungekuwa wa kudumu kama watu wangetekeleza kikamilifu ahadi zao kwa Bwana, hukumu katika hatua hii bado ingeweza kuepukwa na bado ingeweza kuepukwa. Kwa hivyo hiyo iko katikati ya kitabu.

Huo ndio wito ambao Sefania anajaribu kuwapa watu hawa. Kisha kinachotokea katika sehemu iliyobaki ya kitabu katika sura ya 2 na 3 ni kwamba vipengele ambavyo tumeviona katika sura ya 1 vinaonekana kinyume. Kipengele cha mwisho katika sura ya 1 mistari ya 14 hadi 18 kilikuwa onyo la siku ya Bwana ambayo ingekuja juu ya mataifa yote.

Katika sura ya 2, mistari wa 4 hadi 15, tuna hukumu na mfululizo wa maneno ya hukumu dhidi ya mataifa yanayozunguka Israeli. Kuna onyo la hukumu ambalo Mungu ataleta dhidi ya watu wanne maalum na mataifa manne maalum. Kisha atarudi katika sura ya 3, mistari wa 1 hadi 7, kwenye hukumu ya jiji la Yerusalemu lililoharibika na viongozi wafisadi, maafisa, na Wasarimu katika sura ya 3 mistari wa 1 hadi 7. Kisha, hatimaye, kipengele cha mwisho cha kitabu, na aina hii ya kitabu inahitimisha mwanzo na mwisho, tuna urejesho unaokuja wa Yuda na bahati yake.

Nadhani kinachoendelea hapa, hii ni katika sura ya 3 mistari ya 8 hadi 20, maono ya Sefania yamehama kutoka upeo wa kile kilicho katika siku zijazo za hivi karibuni. Anazungumzia kile kitakachotokea katika siku zijazo za eskatolojia. Hapa hatuzungumzii tu hata kurudi kutoka uhamishoni.

Tunazungumzia urejesho kamili na wa mwisho na kamili wa Israeli ambapo watakuwa katika nchi hiyo milele na kubarikiwa na Mungu na kurejeshwa baada ya

wakati huu wa hukumu. Tuna hukumu hii kali dhidi ya Yuda mwanzoni mwa kitabu. Tuna mabadiliko yanayokuja ya hili na urejesho wa Yuda mwishoni mwa kitabu.

Kuna muundo huu mzuri wa kichawi unaounganisha hukumu ya Yuda na hukumu ya ulimwengu. Ni wa ulimwengu mzima. Kuna wito wa toba katikati ya kitabu hiki, lakini baada ya Mungu kutekeleza hukumu yake, kuna tumaini hili kwamba hatimaye kutakuwa na urejesho.

Sasa ningependa kurudi kwenye sura ya 1. Ningependa tuangalie asili ya siku ya Bwana ambayo Mungu anapanga kuleta dhidi ya watu wake. Hukumu hapa, kama ilivyo kawaida katika manabii, tumezungumzia kuhusu hili hapo awali, hakika tuna maji meupe ya ghadhabu ya Mungu katika kifungu hiki. Hukumu inayoelezwa hapa imeelezwa kwa maneno yenye kuhuzunisha sana.

Hatimaye, kama tulivyozungumzia, hukumu hii ni ya ulimwengu wote. Ni hukumu itakayowaangukia Yuda na mataifa. Tena, kama tulivyozungumzia kuhusu siku ya Bwana katika vifungu vingine na sehemu zingine katika manabii, siku ya Bwana hapa iko karibu na mbali.

Kwa hivyo, kwa namna fulani, Sefania anazungumzia hukumu za kihistoria zitakazotokea katika siku zake. Mungu atahukumu Yuda, na kisha Mungu atahukumu mataifa yanayowazunguka. Zaidi ya hayo, hiyo ni hakikisho la siku kuu na ya mwisho ya Bwana.

Tena, mwishoni mwa kitabu, nadhani anazingatia zaidi upeo wa mbali na mambo ambayo Mungu amepanga kwa ajili ya wakati ujao. Sawa. Hali mbaya ya hukumu hii inaonyeshwa kwa njia kadhaa.

Nadhani sehemu ya hili ni istilahi tu, siku ya Bwana. Kumbuka, hili ni neno ambalo, nadhani, lilikuwa sehemu ya mila za kitamaduni za Israeli. Ilikuwa sehemu ya mila zao za kihistoria ambapo walisherehekea ukweli kwamba Mungu aliingilia kati kwa niaba ya Israeli.

Katika nyakati na maeneo maalum katika historia, aliingilia kati ili kuwashinda maadui zao. Tunaweza kuangalia Kutoka. Tunaweza kutazama ushindi.

Tunaweza kutazama ushindi ambao Mungu alimpa Daudi. Tunaweza kutazama nyakati zingine katika historia ya Israeli ambapo Mungu huingilia kati moja kwa moja. Nyakati nyingine, kama ilivyo katika 2 Mambo ya Nyakati 20 wakati wa Yehoshafati, Mungu hupigana vita kwa ajili ya watu.

Hata hivyo, sasa siku hii imekuwa siku ambayo Mungu atawahukumu Yuda kwa sababu wao ni maadui zake. Mungu hachezi tena kwa ajili ya timu ya nyumbani, yuko kwenye timu ya wageni. Mungu si Yankee tena, amekuwa Red Sox au kinyume chake.

Sitaingilia kati katika ushindani huo, lakini Mungu amebadilisha utii wake. Wazo la siku ya Bwana, tena, lilikuwa wazo katika Mashariki ya Karibu ya kale lililosisitiza wazo hilo. Mara nyingi lilikuwa sehemu ya usemi wa vita.

Ilikuwa sehemu ya usemi wa wafalme ambao wafalme mara nyingi wangedai, hata kama kampeni ingechukua majuma au miezi, wangedai kwamba walikuwa na uwezo wa kuwashinda maadui zao kwa siku moja. Douglas Stewart, katika makala yake, Siku ya Tofauti ya Mfalme, anaelezea historia hii. Anasema hivi: Kulingana na utamaduni huu wa kale wa Mashariki ya Karibu unaoonekana kuenea, mfalme au mtawala mkuu kweli alikuwa na nguvu na mamlaka ya ulimwengu kiasi kwamba angeweza kukamilisha kampeni ya kijeshi au hata vita nzima ya ushindi dhidi ya maadui zake kwa siku moja.

Ingawa vita vya wafalme wengi vinaweza kudumu kwa majuma, miezi, au hata miaka kabla ya kukamilika katika vita vya kukata maneno, mtawala wa kweli anaweza kushinda vita vyake kwa siku moja. Anaelekeza mawazo kwenye maandishi ya Kisumeri ambayo yanarudi nyuma hadi 1960 KK ambayo yanajivunia kwamba mfalme wa Kisumeri wa Uru aliteka nchi za Susa na kisha akazinyenyekeza kwa siku moja. Sasa, nadhani tuna tafakari ya hili, hata katika sura ya pili, mstari wa nne, wakati Mungu anapoanza kuzungumzia hukumu ya mataifa.

Anasema, Gaza, mji wa Wafilisti, utakuwa ukiwa. Ashkeloni, mji mwingine wa Wafilisti, utakuwa ukiwa. Watu wa Ashdodi watafukuzwa aduhuri na Ekroni itang'olewa.

Vita hivi vitaisha. Watakimbia katikati ya mchana. Kwa hivyo, wazo la Siku ya Bwana lenyewe ni dhana ya kutisha.

Kama vita hivi vinavyoelezwa na kama hukumu hii inavyoelezwa, pia inatukumbusha katika mstari wa pili hadi wa nne. Nadhani wazo na taswira na picha tunayopewa hapa ni kufutwa na kugeuzwa na kuharibiwa kwa uumbaji. Hukumu ambayo Mungu yuko tayari kuleta hapa inasikika kama hukumu ya gharika ya Nuhu. Sikiliza inavyosema katika mstari wa pili hadi wa nne, Nitafutilia mbali kabisa kila kitu kutoka kwenye uso wa dunia, asema Bwana.

Nitawaangamiza wanadamu na wanyama. Nitawaangamiza ndege wa angani na samaki wa baharini. Kwa kweli, tuna mwisho na mabadiliko ya Mwanzo sura ya kwanza.

Siku ya sita, Mungu anaumba mwanadamu na wanyama. Hilo limeondolewa. Wakati wa awali wa uumbaji, Mungu aliumba samaki na ndege.

Mungu anawaangamiza. Hukumu ni kamili na ya ulimwengu wote, na magofu pamoja na waovu, nitawakatilia mbali wanadamu kutoka uso wa dunia. Kisha anasema, Nitanyosha mkono wangu dhidi ya Yuda.

Sehemu ya ujumbe na sehemu ya usemi wa Sefania ni kwamba tunarudi na kurudi kati ya hukumu ya ulimwengu na hukumu inayolenga Yuda. Hii itakuwa hukumu kali itakayofuta uumbaji wote. Hii ni maji meupe ya ghadhabu ya Mungu.

Ni urejesho karibu wa gharika ya Nuhu. Yeremia anatumia taswira kama hiyo katika sura ya nne, mstari wa 23. Niliitazama dunia na tazama, ilikuwa tupu.

Ilikuwa bila umbo na utupu. Tohu v' bohu, istilahi ile ile inayotumika kabla Mungu hajaleta matendo ya uumbaji katika Mwanzo sura ya kwanza. Hukumu hii itarejesha au itarudisha uumbaji katika hali iliyokuwa nayo kabla Mungu hajafanya kazi yake ya uumbaji.

Anasema, "Mbingu hazikuwa na mwanga." Niliangalia milima. Tazama, ilikuwa ikitetemeka.

Katika vilima vyote, vilitembea huku na huko. Nilitazama na tazama, hapakuwa na mtu na ndege wote wa angani walikuwa wamekimbia. Unataka kuelewa jinsi uvamizi wa Babeli utakavyokuwa mbaya.

Hebu fikiria jinsi itakavyokuwa tukiifuta Mwanzo sura ya kwanza. Sefania atasema, fikiria kitakachotokea ikiwa uumbaji wenyewe utafutwa na kuondolewa. Nadhani tuna marejeleo ya kufutwa kwa uumbaji, gharika ya Nuhu, na mambo yote hayo yanayoendelea.

Mojawapo ya mambo mengine yanayotusaidia kuelewa asili ya hukumu yenye uharibifu ni kwamba katika sura ya kwanza, mstari wa saba, Bwana anasema: nyamazeni mbele za Bwana Mungu kwa maana siku ya Bwana i karibu. Iko karibu sana. Pia inasema kwamba Bwana ameandaa dhabihu, naye amemtakasa mgeni wake.

Hukumu ya siku ya Bwana inalinganishwa na dhabihu ambazo watu hutoa na kutoa kwa Bwana katika mji wa Yerusalemu. Hata hivyo, jambo la kushangaza ni kwamba mji na watu wenyewe wamekuwa dhabihu ambayo itateketezwa na kutolewa. Kwa hivyo, kwa kila aina ya njia tofauti, hukumu hii itakuwa hukumu kali ambayo Mungu ataleta dhidi ya Yuda.

Kisha mwishoni mwa sura ya kwanza, itakuwa hukumu ambayo Mungu ataitekeleza dhidi ya mataifa. Mataifa ambayo yametajwa katika sura ya pili ambayo yanafafanua zaidi hili, kuna kutajwa kwa hukumu kwa Wafilisti walioko magharibi. Kuna hukumu ya Wamoabu walioko mashariki.

Kuna hukumu ya Wakushi walioko kusini. Kisha kuna ujumbe wa hukumu dhidi ya Waashuri unaosikika sawa na kile Nahumu anachosema katika kitabu chake, akizungumzia hukumu ya maadui kaskazini. Kwa hivyo tena, hukumu ya kihistoria ya watu hawa maalum hatimaye inaelekeza kwenye hukumu ambayo Mungu ataleta dhidi ya dunia yote na hukumu ya mwisho itakayokuja katika siku ya mwisho na ya mwisho ya Bwana katika siku za mwisho.

Sawa. Hatimaye, baada ya ujumbe huu wote wa hukumu wenye kuhuzunisha, baada ya hili kuwa jambo litakalotokea kwa Israeli na kwa mataifa yanayowazunguka, kwa Yuda na mataifa yanayowazunguka, kuna tangazo la mwisho la kifo kwa mji wa Yerusalemu na Yuda kwa sababu ya uasi na kutotubu kwa viongozi wake. Sura ya tatu, mstari wa kwanza inasema hivi: Ole wake yeye aliyehisi na aliyetiwa unajisi, mji unaodhulumu.

Hasikii sauti yoyote, hakubali maonyo yoyote. Hamwamini Bwana wala hamkaribii Mungu wake.

Kwa hivyo, Yuda ndiye shabaha ya hukumu hii, kama mataifa, kwa sababu ni mji ulioasi. Hawakubali marekebicho. Kuna wito wa kutubu katika sura ya pili, mstari wa kwanza hadi wa tatu.

Unabii huu, kwa namna fulani, unatupa jibu la mwisho. Kungekuwa na toba ya muda wakati wa Yosia, lakini hatimaye, hawangemrudia Bwana. Mojawapo ya madhumuni na moja ya sababu, nadhani, kwa usemi ambapo tuna hukumu ya Yuda kuunganishwa na kuunganishwa na hukumu ya mataifa ni kwamba hii inatusaidia kuona wazo kwamba Yuda si tofauti na watu wapagani waliowazunguka.

Wanaweza kufikiri kwamba wameachiliwa kwa sababu wao ni watu wateule wa Mungu, lakini jinsi nabii anavyounganisha hukumu ya Yuda na hukumu ya mataifa inaonyesha wazo kwamba wao ni watu wengine waovu, wasiotii ambao siku ya Bwana watakuwa shabaha ya hukumu yake. Mstari wa tano unasema Bwana ndani yake ni mwenye haki. Hatendi dhuluma.

Kila asubuhi, huonyesha haki yake. Kila alfajiri, hakosei, lakini wasio haki hawajui aibu. Na kwa hivyo, kwa sababu hiyo, na kwa sababu hawaakisi tabia ya Yahweh, Bwana hatimaye atawahukumu watu wake.

Sawa. Neno la mwisho katika Sefania ni kwamba kuna ujumbe wa matumaini, hata hivyo. Na nabii anapoondoka kwenye upeo wa macho ulio karibu na siku ya Bwana iliyo karibu na hukumu hii kali ambayo itakuwa kama dhabihu na kama kuangamizwa kwa uumbaji, kuna tumaini la wakati ujao wa mbali.

Na sura ya tatu, mstari wa nane, itasema, hapa kuna kitia moyo kwa watu wa Mungu. Hapa kuna kitia moyo kwa watu wenye haki kama Sefania, ambao wataishi wakati huu, na manabii kama Yeremia na Ezekieli. Waliishi kupitia hili, na walipata uharibifu.

Nabii anasema, huu hapa ujumbe kutoka kwa Bwana. Kwa hivyo, ningojeeni siku nitakapoinuka kuteka mawindo, kwa maana nimeamua kukusanya mataifa, kukusanya falme, kuwamwagia ghadhabu yangu na hasira yangu yote inayowaka, kwa maana katika moto wa wivu wangu, dunia yote itateketezwa. Unapopitia mambo haya, Bwana anawaambia watu wenye haki kama Sefania na watu wacha Mungu, ningojeeni, na hatimaye kutakuwa na ukombozi.

Mojawapo ya mambo tunayoanza kuyaona kama motifu muhimu wakati wa huduma ya manabii waliotajwa katika kitabu cha 12, Mika, wakati wa mgogoro wa Ashuru, mngojee Bwana. Huu ni wakati wa maombolezo. Sasa, Mungu hatimaye ataugeza kuwa wakati wa furaha.

Ujumbe wa Habakuki ambao tutauangalia katika sehemu inayofuata unafanana sana na kile Sefania anachosema, mngojee Bwana, hatimaye atarekebisha hili. Mungu katika siku zijazo atatekeleza hukumu ya duniani kote ambayo italeta urejesho kamili, kamili, na wa mwisho na wokovu wa watu wake. Sawa.

Hii hapa ahadi ya mwisho ambayo nataka tuiangalie katika mstari wa 9. Kwani wakati huo, Mungu atakapofanya kazi hii kubwa ya wokovu katika siku zijazo, nitabadilisha usemi wa watu kuwa usemi safi, nao wote wataliitia jina la Bwana na kumtumikia kwa nia moja kutoka ng'ambo ya mito ya Kushi, mmoja wa watu waliolengwa kwa hukumu hapo awali hapa, waabudu wangu, binti wa waliotawanyika wangu wataleta sadaka yangu. Na kwa hivyo, kile Mungu anachoahidi kufanya hapa anapozungumzia kubadilisha usemi wa watu kuwa usemi safi ni kwamba naamini kwamba kile tulicho nacho hapa, amekirejelea Mwanzo hapo awali, kile tulicho nacho hapa ni kugeuzwa kwa laana iliyowekwa juu ya wanadamu kwenye Mnara wa Babeli. Na walipomwasi Mungu na kujaribu kujenga mnara huu na kuunda mfumo huu wa kidini kinyume na Mungu, kile Mungu alifanya ni kwamba alitawanya mataifa, alichanganya lugha, na hiyo ilikuwa aina ya adhabu.

Hatimaye, hapa katika wokovu wa mwisho, katika siku ya Bwana, wakati Mungu atawaokoa Israeli, atabadilisha usemi wa watu wote. Ingawa kuna hukumu ya dunia nzima na dunia yote itateketezwa, kutakuwa na waabudu wa Mungu, si tu kutoka kwa watu waliotawanyika wa Israeli, si kutoka kwa waliohamishwa tu, bali Mungu atabadilisha usemi wa mataifa yote ili kwa pamoja waweze kumwabudu Bwana. Na katika Isaya sura ya 19, Isaya alipozungumzia kuhusu kuwepo kwa watu watatu wa Mungu katika ufalme ujao, kutakuwa na Israeli, kutakuwa na Misri, na kutakuwa na Ashuru.

Inasema kwamba watu hao wa kigeni watazungumza lugha ya Kanaani. Wataweza kuzungumza lugha itakayowawezesha kumwabudu Bwana. Kwa hivyo hapa katika Sefania, ambapo tuna ujumbe huu wa hukumu unaoharibu, siku ya Bwana inakuja, na pia kuna ahadi hii ya ajabu kwamba, hatimaye, Mungu atabadilisha usemi wa mataifa yote.

Mungu, kupitia hukumu hii ya utakaso, ataumba watu watakaomabudu. Israeli na Yuda, wanapoungana tena, watakuwa katikati ya hili. Mstari wa mwisho wa Sefania unasema hivi, wakati huo, nitawaleta ndani, wakati huo nitakapowakusanya pamoja, kwa maana nitawafanya kuwa mashuhuri na kusifiwa miongoni mwa watu wote wa dunia nitakapowarudisha bahati zenu mbele ya macho yenu, asema Bwana.

Mungu atarejesha mateka ya watu wake. Ujumbe wa manabii umejumuishwa tena katika ujumbe huu ambao Sefania alimpa Yosia na watu wa Yuda kabla ya mgogoro wa Babeli: Mmetenda dhambi na kuvunja agano.

Unahitaji kumrudia Mungu. Usipofanya hivyo, kutakuwa na hukumu. Wasiporudi, wasipotubu kikamilifu, hukumu inakuja.

Lakini kuna ofa ya tumaini na ahadi kwamba hatimaye Mungu atarejesha bahati ya watu wake na kugeuza hukumu mbaya ambayo Sefania anazungumzia. Mwanzoni mwa kitabu, kuna kufutwa kwa uumbaji na gharika ya Nuhu itarudi tena. Lakini mwishoni mwa kitabu, kuna kufutwa kwa laana ya Babeli, na Mungu ataunda watu wanaomwabudu yeye mwenyewe miongoni mwa watu na miongoni mwa mataifa.

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Kitabu cha 12. Huu ni mhadhara wa 24 kuhusu Kitabu cha Sefania.